

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

*М.В. Диха, д-р екон. наук, професор
Хмельницький національний університет*

Досягнення конкурентоспроможності економіки України на внутрішньому і зовнішньому ринках, забезпечення сталого росту національної економіки та повноцінна інтеграція у світовий економічний простір у значній мірі обумовлюється дієвою реалізацією сформованої інвестиційної політики держави через механізм державного регулювання інвестиційної діяльності, формування інвестиційної привабливості економіки, реалізацію функцій державного регулювання інвестиційних процесів.

Ключові функції державного регулювання інвестиційної діяльності мають бути направлені на забезпечення сталого розвитку економіки для досягнення європейських стандартів життя, забезпечення національної безпеки тощо через:

- розробку стратегії соціально-економічного розвитку, обґрунтування основних цілей та пріоритетів розвитку;
- формування інвестиційної привабливості економіки країни;
- сприяння розвитку ринку інвестицій на основі ринкових законів;
- регулювання інвестиційної діяльності;
- формування нормативно-правового забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності;
- забезпечення спрямування інвестицій на розвиток виробництва конкурентоспроможних товарів і послуг.

Система чинників формування інвестиційної привабливості національної економіки обумовлена насамперед інвестиційно-підприємницьким кліматом країни вкладення капіталу. Чинники, які формують інвестиційний клімат країни такі:

- політична стабільність / нестабільність, яка характеризується взаємоузгодженістю діяльності усіх гілок влади, послідовністю прийняття рішень та їх виконання. Сприяння макроекономічній стабільності та зростанню. Забезпечення економічної свободи в країні;
- нормативно-правове забезпечення. Наявність державних інститутів регулювання. Законодавство з інвестиційної діяльності. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Оподаткування інвестицій, пільги. Статус іноземних інвесторів. Законодавство про іноземне інвестування: пільги, ризики, захищеність іноземних інвесторів. Захист прав інтелектуальної власності (особливо у високотехнологічних галузях);
- економічна стабільність, у т.ч. макроекономічна політика, її усталеність і послідовність;
- грошово-кредитна політика. Кредитні ставки, їх строки та умови. Доступність кредитів.

Інвестиційна діяльність банків;

- валютні ризики, можливі втрати інвестора в результаті непрогнозованих коливань курсу національної валюти;
- інвестиційна активність країни. Капітальні інвестиції. Обсяги фінансування науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт. Динаміка інноваційно-активних підприємств. Динаміка фінансування інновацій та обсяг впровадження інновацій;
- стан інвестиційного ринку. Рівень розвитку інфраструктури ринку. Стан ринку капіталів, інвестиційних проектів та товарів. Ефективність функціонування фондового ринку. Конкуренція. Система обмежень та ризики;
- стан внутрішнього ринку. Географічне розташування країни та наявність у неї природних ресурсів. Наявність ресурсного забезпечення виробництва товарів і послуг. Стан розвитку людського капіталу, кількість і якість робочої сили, рівень зайнятості, дисципліна праці. Технологічна оснащеність виробництва. Розвиток науки і техніки;
- стан розвитку продуктивних сил. Частка технологій 5-го і 6-го технологічних укладів. Структура промислової продукції за технологічними укладами. Продуктивність праці. Конкурентоспроможність країни на внутрішньому та світовому ринках.

Інвестиційний клімат будь-якої країни під впливом системи чинників може змінюватися в кращу чи гіршу сторону. Його оцінка коливається в широкому діапазоні від сприятливого (сприяє активній діяльності потенційних інвесторів та стимулює приплив капіталу) до несприятливого (призводить до відтоку капіталу та підвищує ризики інвесторів). Несприятливий інвестиційний клімат країни (і, відповідно, інвестиційна привабливість) обумовлює те, що інвестор оцінює свій підприємницький ризик як високий.

Нажаль, аналізуючи перелічені вище чинники інвестиційно-підприємницького клімату, інвестори оцінюють свої підприємницькі ризики в Україні як високі.

Інвестиційна привабливість для вкладення капіталу та ведення бізнесу є слабкою, про що свідчать дані інвестиційної активності, в т.ч. низькі обсяги залучення іноземного капіталу в економіку України [2].

Економіка України і надалі характеризується: низькою конкурентоспроможністю національної економіки в умовах посилення глобальної конкуренції (не лише на традиційних ринках товарів, капіталів, технологій, робочої сили, але й системи національного управління, підтримки інновацій, розвитку людських ресурсів); деформованою структурою промислового виробництва при недостатньому утвердженні інноваційної моделі розвитку, зниженні впливу багатьох традиційних (екстенсивних) чинників зростання; зношеністю основних засобів; негативними характеристиками паливно-енергетичного комплексу, високим рівнем ресурсо- та енерговитратності економіки; низьким рівнем продуктивності праці (Україна, на жаль, значно відстає за рівнем продуктивності праці як від економічно розвинутих країн, так і від країн пострадянського простору, що спричинено технологічною відсталістю та недосконалістю структури економіки, яка доповнюється недоліками організаційно-економічного та інституційного забезпечення економічних процесів); експортно-сировинною моделлю розвитку економіки; дефіцитністю зовнішньоторговельного балансу; дефіцитністю державного бюджету; зростанням державного та гарантованого державою боргу; недостатністю розвитку ринку фінансових послуг; неефективною політикою зайнятості; низьким платоспроможним попитом населення (див. детальніше [1, 3]).

В той же час, серед чинників, які характеризують несприятливе інвестиційно-підприємницьке середовище в Україні на сьогодні варто відзначити:

- військові дії на Донбасі, агресію Росії, наслідки яких лягають важким тягарем на економіку України та подальші взаємовідносини;

- корупцію, нецивілізоване нагромадження капіталу, зміцнення та зрощення олігархічного капіталу з державним апаратом, підпорядкування економіки й держави корпоративним інтересам.

Формування сприятливого інвестиційного клімату України має супроводжуватись спрощенням та забезпеченням прозорості та стимулювальних можливостей національного законодавства, зменшенням обсягів втручання держави в економічні відносини партнерів на ринку, справжньою боротьбою з корупцією.

Серед головних умов приходу іноземних коштів у підприємницьке середовище тієї або іншої країни є оптимальне поєднання ризику й доходності; стабільне та прозоре законодавство, зокрема податкове; наявність достатньої кількості привабливих проєктів; розвинута інфраструктура.

Формування та реалізація державної інвестиційної політики направленої на підвищення інвестиційної привабливості сприятиме залученню інвестицій, активізації інвестиційно-інноваційної діяльності, забезпеченню конкурентоспроможності й сталому росту національної економіки.

Перелік посилань:

1. Духа М. В. Соціально-економічний розвиток України: напрями та засоби реалізації: [монографія] / М. В. Духа. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 388 с.

2. Статистична інформація // Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Dykha M. V. Ensuring of labor productivity growth in the context of investment and innovation activity intensification / M. V. Dykha, N. P. Tanasiienko, G. M. Kolisnyk // *Problems and Perspectives in Management*. – 2017. – Volume 15, Issue 4. – P. 197-208. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(4-1\).2017.04](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(4-1).2017.04)

ПРОБЛЕМИ ТА ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ІНВЕСТИВАННЯ СВІТОВОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СФЕРИ

А.С. Завербний, канд. екон. наук, доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

Різноманітні ризики, з якими стикаються світові енергетичні компанії, вимагають останніх до трансформування використовуваних бізнес-моделей. І в межах цього трансформування серед потенційних шляхів вирішення проблем передове місце займає підвищення рівня ефективності управління інвестиціями, операційними витратами [1, с. 3].

Розвиток енергетичної галузі можливий лише за рахунок забезпечення відповідним рівнем зростання інвестицій у дану галузь.

За оцінкою МЕА, згідно із Прогнозом світової енергетики (World Energy Outlook 2013, WEO 2013) для забезпечення потреб світової економіки в паливно-енергетичних ресурсах їх видобуток до 2025-2035 рр. має зрости приблизно у два рази порівняно з 1990 р.

Із зростанням попиту на електроенергію необхідно буде ввести в дію нові генерувальні потужності, враховуючи заміну застарілих електростанцій (близько 40% від поточних потужностей). На-